

מח:

והיכא בדטל מודעא בשעת זצני מהני ביטול דאגב אוסניה גמר ומצטל^א דלחמנין צפ' האומר משקלי (ערכי דף כא:) ובקונט' הביאה לעיל ואפילו אחר בשעת מודעא כל מה שאכטל לא יהא ביטול אינו כלום דמ"מ לבסוף כשמצטל כל מה שאמר קודם לב^ב יאה מבוטל דאגב אוסני' גמר ומצטל אבל במתנה אי דעיני באונסין לא מהני ביטול ולא גמר ומצטל ומיהו אי לא ידעיני באונסין ומצטל מודעא מדעתו נראה שצטולו ביטול ולכן כתבינן בשטרי מתנה ביטול מודע':

אב"ש שרה זו זא. והא דלמרי

נהרדעי לעיל (דף מ.) כל מודע' אלל כתב זה (י) אלל ידענא זיה באונסין דפלוגי לאו מודע' היא לא משכחת אלינא דרנא לעיל אלל כי יהוא מעשה דפרדיסא דבסתם שדה לא מהניא מודע' וצבשה זו לא לרין מודע' אלל דלידע' אוסניה: **ואפ"י** בשדה זו זא אמרינא זאא דזא ארצי וזי. לפי הספרים דגרסי לא ארצי ליה^א משמע דצעי למימר דכי אמרי עדים צפינו מנה לו הוי זצני אפי' בשדה זו כי קאמר רנא דלא הוי זצני היינו כי אמרו צפינו הודה לו שלא ראו תמנית המעות וא"כ משמע דבשדה סתם אפילו כי אמרו צפינו הודה שלא ראו תמנית המעות הוי זצני ואין נראה דלדוחא לא שייך לחלק בין שדה סתם לשדה זו דנמרוייהו שייך למימר אי לאו דלודי ליה הוה ממטי ליה ולחמני' לשחור ע"כ נראה

דגרסינן ולא ארצי וזי^א ולא גרסינן ליה וכן פירש בקונטרס: **רבינא** דקדיש בבבא. הכא לא קאמר כל דמקדש אלדעתא דרננן מקדש וכן בצרכי צית שמאי (יבמות דף ק.) ושם ד"ה לפיכן) גבי עובדא דנרש דקדשה כשהיא קטנה וגדלה ואחא איניש אחרינא וטעפה מיניה דלחמר צריס כתובות (דף ג. ושם ד"ה מינח) וצבשולא (גיטין דף לג. ושם) משום דכא וצפ' צית שמאי לא קדש אלדעתא דרננן דקאמר הוא עשה שלא כהוגן ולרין לומר דסבר הכא דיש כח ציד חכמים לעקור דבר מן התורה כיוון דלפקעינהו רננן לקדושין מיניה ואע"ג דלא קדש אלדעתא והכי פירושא בשלמא דקדיש בבבאפא מני רננן להפקיר הכסף ולתת במתנה לנשה^א לאל דקדיש צביאה אע"ג דיש כח ציד חכמים לעקור דבר מן המורה היינו היכא דלינא עבירה עבירה בלא פלוגי האו גריווא דסדר לטיבאל אבל ציאה וכי יעשו חכמים ציאלמו ציאת עבירה ומשני אין ודאי דשווייה ציאלמו ציאת וזות וצביאה דכתובות (סע) וצבשולא (סע) לכחורא פלוגי אהך דשמעתין דליטערין למימר טעמא דאלדעתא דרננן מקדש משמע דאי לאו דאלדעתא דרננן מקדש לא היה כח צידם להפקיע הקדושין ומיהו נראה דלא פלוגי ואיטערין טעמא דאלדעתא דרננן מקדש משום דהם כיוון דקדושין נעשו כהוגן לא היה כח לחכמים להפקיעם אי לאו משום דאלדעתא דרננן מקדש: **קרייש בבביאה מאי איבא צמימר**. מינה לרשב"א דקדיש צביאה צאל הפקעה לא להוו קדושין דהוי תלויה ויהיב דכנגד גופה שקניו לו אינו נותן לה כלום ודומק לומר לפי שיש לה הנאה ציאה ועוד דאם כן הא דלחמר אחימר תלויה וקדיש קדושין קדושין לא הוי אלל דקדיש בבבא או צביאה אלל בשטר לא דהוי כמו תלויה ויהיב ו"ל דכנגד גופה שקניו לו מתחייב לה שאר כסות ועוהה ואע"ג דפרי' לעיל גבי גט דלא חשיב זצני מה שהבעל נפטר משאר כסות ועוהה וז"מ גבי בעל שהיה נותנס ברוין ולא היה מגרשה: **אמר רב הונא מאן דחתים אמודעא שפיר חתים**. הא דרב הונא פלוגא דלרנא דלחמר (לעיל מ:) דלא כתבינן מודעא אזצני:

אמר רב נחמן עדים שאמרו אמנה היו דבריני אין נאמנין. על כרחך צדי כחז ידס יואל ממקום אחר איירי דאי יואל ממקום אחר פשיטא דאם פריך צנן שני דכתובות (דף יע. ושם ד"ה אמר) גבי האומר שטר אמנה הוא זה אינו נאמן דקאמר מאן אי דקאמרי עדים אי כתב דין יואל ממקום אחר פשיטא ועוד דמר בר רב אשי דקאמר אמנה היו דבריני אינו נאמן משום דלא ניתן ליכתב ואי כתב דין יואל ממקום אחר אפי' ניתן ליכתב אינו נאמן וקשה דלמאי לא מהימניו במיגו דאי בעי אמרי אין זה כתב דייני^א דהא רב נחמן גופיה אית ליה אמנה להו זילו קיימו שטרייכו וחותרו דלינא דמהימן לומר פרוע הוא מיגו דאי בעי אמר מווייף הוא וכ"כ עדים דלמיני לאורועי שטרא דהכי אמר צביהא צפרק מי שמת (לקמן דף קנד. ושם) ומי' ר"י דהיינו טעמא דמודעא ואמנה לר"ג הואיל ואמר שהשטר נכתב ומסר כהלכתו^א שוב לא אחי על פה ומרע לשטרא אפילו צמיגו ודמי נמי לחחרין ומגידין הואיל ואמרו שחתמו על השטר כדיון ומדאורייתא עדים החתומין על השטר נעשה כמחקרה עדותן

קפא א מ"י פ"י מה'ל מביה ה' א ועיין בהשגות ומגדיר משנה סגמ פסין סח שו"ע ח"מ פ' דה ספיק א ונרנא לאפס עוד גיטין ד קפא:

קפא ב ג מ"י פ"ד מה'ל חסות הלכה א ועיין בהשגות ומגדיר משנה סגמ פסין סח שו"ע ח"מ פ' דה ספיק א ונרנא לאפס עוד גיטין ד קפא: פ"י מה'ל חסות הלכה א סגמ פסין סח שו"ע ח"מ פ' דה ספיק ט:

מוסף תוספות

א. דלא עדיפא בטול מודעא מאוס המכיר עצמו דאמרנן דאגב אתנא דודי גמר ומקי ה"נ אגב אתנא גמר ומצטל לה למודעא. ר"ן ויני ד' רמב. ח"ל ארין (גיטין דף ק. י' נדפי ה"ר) וכתב הרמב"ם ד"ל שיאמרו לו חזירים קודם תחיבת הגב, אמור בפנינו שכל דברינו שפסדו, שגורמין לבטול קיימא אותן הדברים כשחל טט. הרי הן בטול (אב"ל). לפי שאילו לא הודברו אלא שהוא מבטל המודעא הכריזו לא בטיל מודעת הביטול, ואפי' ביטל ג"כ מודעת הביטול משום מוסר מודעא על ביטול הביטול, ואין לומר שכל הפליק חוקן שיאמר כל הדברים שגורמין. ג. פ' כיצור לא אמרן אלא דלא יחיה בלא זון כדאמרין "המורה שעות מידו דה"ה" האשה לא יתקן מדינה של הידגם." ד"ר מינח. I. כלומר שלא עיין בהם אי שבי או לא כדאמרין אסור להוציאת שעות ענין שני וזוהי. ר"י מינח. שני עיניא. ה. ומבמלא יהיו כל בעליהו וזות. מו"ק. סמכות. א. מדי דהיה אוסנים קטנים ופסולים. ט. פה"ש תוספות עי' ומודים שהוא שטר גמור דהא תלויה וזון וצביה וצני וכו', ואמנה נמי וכו' הואיל והוה מודיע שהשטר נכתב כיון מודעת הלוה. ס.

רבינו גרשום

דחינו מילי בשדה סתם. כלומר כסוף כהוגן בפירוש שימכור לו שדה שלו משום שיהיו גמר ומקי ליה שדה שיהיו לו שדה פחותה של. אבל א' אמר שדה זו אוסיה לפיכך אגב אתנא דודי אורי ולא גמר ומקי ליה: שדה אורי וצני וזות. מו"ק. דברוקאמנות אס תיבתה הן אם לא משמע דכתבא בטע לא מפיק ולא גמר וצני אבא ארצי וזו וצביה וצני: אבל הוי לאישתמוטי. מינה בשום ענין ומכר וצביה וצני: תלויה. שאנסו אבא הוי לאישתמוטי. אפי' הכי דרשנו דרננן משום הכי מצי לאפקועי רננן מדרבנן. אבל קדיש בבביאה בעל כרחא. ח' דביאה היינו קדושין דאורייתא והיא בעולת בעל מאי איבא למימר: אמר ליה. אפי' הכי לא חייין קדושה קדושין משום דשויה רננן לבאן קדיש בבביאה לבעילתו בעילת וזת דחוצפא קא בעילת הוהיל דתקינו קדושי בבבא מצי לאפקועי קדושי ביאה: אכרינא. על אותו עין שיהי קדוש שמו ער רובין ליה קדוש שלו: אמרעא דבעל כרחו. זכר: ואשקלחא. זהו שטר מכירה שתחת עליו שטרות אחרים קאמר אי לאל דחתם אמודעא מאי דחתם אשקלחא שפיר חתם דובינה באונס היו צני: והכי מצי רבה בר רב חנה למיתחם אמודעא מאחר דחתם

^[א] פ"י צביה צפרקס כאן צדי' חית.

חזקת הבתים פרק שלישי בבא בתרא

בשדה ספס. שהכריחוהו למכור אחת משדותיו והוא צירר בעצמו ומכר את זאת וזאת דמיון דמדעתו צירר רעה צבאן צירר (א) שאינו חושש בה כל כך וגמר ומקי: **בשדה זו**. הכריחוהו למכור שדה זו ואותה מכר: דלא ארצי וזוי. לא מנה המעות גילה דעתו דבעל כרחו מקבל:

ואפי' בשדה זו ולא ארצי וזוי לא אמרן דלא הוי זצני אלל דלא הוה ליה להאי לאישתמוטי מן המולה (י) צבוס דמיון שצטולס כגון הממן ל עד למחר או עד שמכוא אשמי או שום דמיון שיכול לטעות צו האנס: **והלנאפא צבולאס הוו זצניא וצניא ואפי' בשדה זו**. ולא ארצי וזוי ולא הוה ליה לאישתמוטי דהוי אונס גמור ובגון דלחמר רואה אני: **דהא אשה**. כשמכריחה אדם לקבל קדושי ולהתקדש לו: **בשדה זו דמאי**. שאינו חפץ כי אם זה: **ואמר (א) אחימר**. כלומר קיימא לן הכי: **פלוגי וקדיש**. קבלה קדושין קדושה קדושין דמיי לזצני שמוכרת עצמה לזה: **מר בר רב אשי אמר**. ממנה מודיעה דהוו זצני אלל גבי אשה מקון

רננן דלא ליהוו קדושין דהוא עשה שלא כהוגן שהכריחה לפיכך נעשה עמו שלא כהוגן שלא דקין דאע"ג דמן המורה ליהוו קדושין רננן עקרינהו והפקירו אותם ועשו מעות ממנה ובצמקוס חסרי^א מפקדש דל דמקדש אלדעתא דרננן מפקדש כדת משה וישראל ורננן אמור לא ליהוו קדושין נמלא שלא קדשה זה שהרי צבעת חכמים תלה והם אינס חפצים בקדושין

הללו: **סינח דקדיש בבבאפא**. יכולין חכמים להפקיע הקדושין דהפקיר צ"ד הפקר גבי ממון וכאליו קדשה בגזול ובחמסם דמיי דלא הוו קדושי אלל קדיש צביאה שעשה מעשה בגופה היאך יאמרו חכמים שלא תהא ציאה הדי בעל כרחמו ציאה היא: ואית דמרפסר **סינח דקדיש בבבאפא**. דקדושי כסף דרננן הם אמרו והם אמרו וקידושין דצבריהן יכולין לעקור אלל קדושי צביאה דהוי קדושי דלורייתאפא מאי איכא למימר. וטעות הוא צידס דמגזירה שוה לפינן לקדושי כסף בתוסכת קדושין (דף ג.) וגם לכל דבר אחקוש הוויות להדדי ואמרינן בצרימות (דף ה.) אל תהי גזירה שוה קלה בעיניך שהרי נומר אחד מגופי תורה וזה למדה הכתוב אלל בגזירה שא ועוד מאי האי דקמהירי לה שוויה רננן לבעילתו צעילת וזות הא כיון דלמאורייתא היא היאך יכולין לעשות ציאלמו וזות אלל כי לא דלדעתא דרננן מקדש לא הוי קידושין דלחמר רננן לא ליהוו קידושין ומתוך כך (א) נמאלת מעצמה צעילת וזות: **עני**. גצרה אלנא הוי: **מלי לפפי**. צאלין שמו כיערל למכור לו שדה. ל"א תלה אותו בצציל הכיערל שימכרנו לו: וזוין. כלומר וכן עשה שמכרה לו: **חסם רבה בר רב מנה**. ועד אחר עמו אמודעא שמסר פפי קודם שנכתב שטר המכירה: **ואשקלנא**. וגם על שטר המכירה חסם: **מאן דחסם אמודעא שפיר חסם**. דאע"ג דתלויהו וצין וצנייה וצני הני מילי היכא דלא מסר מודעא אלל המודעא שכתב זה בטעל המכירה: **ומאן דחסם אשקלנא שפיר חסם**. דתלויהו וצין וצנייה וצני וצנייה וצני וצנייה וצנייה: **רב הונא לטעמיה כו**. מהכא שמעינן דכתבינן מודעא אזצניא אפילו בתלויהו וצין ודלא כרנא דלחמר לעיל (דף מ:) לא כתבינן מודעא אזצני דכפרייט צפירקין לעיל (סע) אלל היכא דאליס כמעשה דפרדיסא והכא חזינן עובדא אפי' בתלויהו וצין דכתבי מודעא וג"כ נרלין דבצריס שהרי פסקותיו של רנא לא מעמדו מאי דפסיק לעיל בתלויהו וצין (א) ולא אמרן אלל בשדה סתם) שאחר פסק שלו אמר (א) לא כתבינן מודעא אזצני דכפרייט' לעיל [א:]: **איני**. כלומר היאך בטלה מודעא שחתם בה רבה בר רב מנה את האשקלנא שחתם הוא עצמו זה: **והא אמר רב נחמן כו**. והכא נמי רבה בר רב מנה מקסאיד עכשיו ע"ש האשקלנא מודעא היו דצרינו ואמאי נאמן: **עדים**. החתומין בשטר: **אמרו חסם היו דצרינו**. לא הלוהו כלום אלל כתבנו לו ולכשיצטרך ילוה צו והאמינו לזה למלוה שלא יוציא עליו שטר מלוה זו לגבות הימנו אא"כ ילוה לו וזה שעבד לו נכסיו מעכשיו אם ילוה אפי' לאחר זמן דלאו מוקדם הוה לערוף שלא דקין: אין

הלוחה אלא נדר לו הלוחות והאמין לו הלוח למלוה וידיברו ואמר לנו כתבו לו שטר שלוחותי ממנו מנה אבל אנו לא ראינו ההלוחות והלוח טוען לא הלוחין שוב. אין נאכמים דרדאי לא הוו משויין נפשיהו ורשיעי דחמיי שטרא אי לא חזו ההלוחא:

מסורת הש"ס

א) תוספות ג. יבמות ז. ק. גיטין לג. ע"ג. ז) ולעיל מ: ד) יבמות ז) ועוד, ז) רשב"י

הנהרות הב"ח

א) נב' דלא הוה ליה לאישתמוטי: ב) שם צבוס דמיון בעטלו יכן שיכול להטעות ט: ג) ד"ה ואמר מר כלומר קיימא לן: ד) ד"ה ואית דמרפסר וכו' ומתוך כך נעשית מעצמה צעילת וזת: ו) ד"ה רב הונא ע"י בתלויהו וצין שאלח פסק שלי אמר כתבינן כל"ל וזכתה כלל מנחת: ח) רוב' ד"ה אבל וכו' דלא כתב זה אנו ידעינן ביה באונסיה דלעיל:

מוסף רש"י

ואפקעינהו רבנן קדושיה מיניה. דכל דקדוש מולד צבעת חסמים הוא. דהא דנת משא ישראל קאמרינן ורננן אמרי לא יכחי קדושתו (יבמות קו.) וזית דקדיש בבבאפא. איכא דמרפסר דל דמקדש אלדעתא דרננן מפקדש כדת משה וישראל ורננן אמור לא ליהוו קדושין נמלא שלא קדשה זה שהרי צבעת חכמים תלה והם אינס חפצים בקדושין צ"ד הפקר (סע). קדיש בבביאה. דקרי' לן בשדה (ד:) מצי יתק אש אשה ובעל דאשח מתקדשת נמי צביאה. מאי איבא למימר. מאי אשקלנא איכא למימר הפקר צ"ד איכא למימר (יבמות קו.) שוויה רננן לבעילתו בעילת וזות. והוא צבעתם תלה (סע) דלדעתנו כן קדושין (סע) ויש סתן כח לך שהרי כפקדום על מנהיב חן ונתם קדש. קן איי מפסד בכל מקום מלבי. ומרובות קלתי כל דמקדש אלדעתא דרננן מקדש. דקדושי כסף דרננן, דלא כתב בצריאל אלל מיתקין קדוש קדוש משה עמון. והיו דקפרין מית קדוש בבבאפא קדיש צביאה דמצי צביא יתק אש אשה ובעל מאי איכא למימר. וזת. היך יכל לעקור דבר מן המורה. ומשני שוויה רננן לבעילתו צעילת וזת של כל מקדש צביאה. דלחמר חסם (קדושין יב:) דר מנציז אלתן דמקדש צביאה משום פרייתלת. ומשנות קשות ים דגבר, דהא דמזוי' גופא מורה היא, שאר לא למוד נקטין אלל גינאס, ומכר שוה צבת מנז' למנע, וטעריה התאוריפא הנרתה בקדושי כסף, דאי ודעתי מי מיקטלה. ועוד דקדושי שוויה רננן לבעילתו צעילת וזת, והוי מצי לשויה צעילת וזת היכי אה לאורייתא הוא, וכי אמרן רב מנציז אלתן דמקדש צביאה. קידושין מיהא לא בטלי, אלל זה וזה לאורייתא וזה דלית כרננן כח לנעלל מפני ששפת קידושין תלה צבעתם לקדש כדת שהסתיי תמיים צבולא (יטוין ז.) מי שטלו אותו או עשו לו יטורין עד שמכר וקיבל דמיון ואומר רואה אני, דבזניה וצני. ולא יוכל לחזור בו (עירול מ.)

רבינו גרשום (ובש"ש)

אשקלחא ואמור רב נחמן עדים שאמרו אמנה היו דבריני כגון שטר שכתובי בו פלוגי לזה מפלגא מנה והחזיקין עליו העדים אם אמרו העדים בפנינו לא

מסורת הש"ס

^[א] [מכותות יט: יא]; ^[ב] [לעיל מנ: מכותות פג: לה, גיטין עז: ג] [מיתותה כד: ג] ^[ג] [מכותות טז: יא]; ^[ד] [נעט"ז: ס] ^[ה] [ויק"ו יא]; ^[ו] [גיטין ג, א] ^[ז] [המנש"ל מוסף: גכ] ^[ח] [המנש"ל פ"א בריה נחמן, ס' המנש"ל פ"א בריה נחמן, ד"ר רבי, ד"ר, ד"ר] ^[ט] [ל"ג לפרש, ר"מ:

הנהגות הב"ה

^[א] [רשב"ש ד"ה אין נאמנים וכו' אפי' אם כן עומס: וכו'] ^[ב] [ר"ס ודברך כהנא וכו'] ^[ג] [מיייר דאמר גלשון טוב: (א) בא"ד וס' מפרשים דמוקדאמר נחלה כהנא: (ב) בא"ד ויהא דלא לא לירו מנהי לשון דין ודברים:

מוסף רש"י

האומר לחבירו, כגון שזה של שותפין ואמר האחד לבדו חזק מזה
מן הלכות הלל, בין בנכסיה בין באמניה (בבבא זב, א) ואין לי שם (בבבא זב, א)
בה, חזק מכל לטעות הלל (גיטין עז, א)
למה לא יאכל לו
עסק בה ומכלל אהב שותפ' אלא הכל יאכל עקל, אלא שכל הולך דבר כפירות מפי' (קיד"ר זב, א)
לא אמר כלום, דלא כגון שותפ' (בבבא זב, א)
ולא אמר וזכור (בבבא זב, א)
דמחלף אתה שטן
לכבוד לשון מתנה (גיטין עז, א)
דיקון דבר כי דין דבר, אלא כבוד וזה אמר (גיטין עז, א)
אין יאכל לו חלק
כן, אין זה לשון מתנה לנפיק אלא לשון מתנה וזה הלוי' שאל יאכל לו כבוד וז' וכל זמן שאל אמר יהי נתון כי שדה זו לא יאכל עינין ומשורו ואין שותפ' לשון אלא דבר שעינין אלא וזה לו והוא מתנה עליו שאל לשון כבוד לשון שותפ' לזכות בחורו דבר, דלאן אדם לשון דבר בעל כרחו דלקמן (מכותות פג, א)
דנחלה כהנא
לדא' לחבר מלח' מתנה עליו שאל ידענה, אלא מיון שכל דבר ש' הוא שאל אמר לא יאכל לו שאל יאכל לו חלק, ובעל כרחו יהיה ש' כלום, ובעל כרחו יהיה ש' לשון **מנהג לחסדי** (קיד"ר זב, י"ט), **בבבא זב, א**
דמחלף אתה שטן
לכבוד לשון מתנה (גיטין עז, א)
דיקון דבר כי דין דבר, אלא כבוד וזה אמר (גיטין עז, א)
אין יאכל לו חלק
כן, אין זה לשון מתנה לנפיק אלא לשון מתנה וזה הלוי' שאל יאכל לו כבוד וז' וכל זמן שאל אמר יהי נתון כי שדה זו לא יאכל עינין ומשורו ואין שותפ' לשון אלא דבר שעינין אלא וזה לו והוא מתנה עליו שאל לשון כבוד לשון שותפ' לזכות בחורו דבר, דלאן אדם לשון דבר בעל כרחו דלקמן (מכותות פג, א)
דנחלה כהנא
לדא' לחבר מלח' מתנה עליו שאל ידענה, אלא מיון שכל דבר ש' הוא שאל אמר לא יאכל לו שאל יאכל לו חלק, ובעל כרחו יהיה ש' כלום, ובעל כרחו יהיה ש' לשון **מנהג לחסדי** (קיד"ר זב, י"ט), **בבבא זב, א**

מוסף תוספות

א, אבל בשטר כלומר שנתב קודם שנתב האשקלחא ודאי אתי שטרא ומרע שטרא. רמב"ן, לפי שדמי שטר מודעא לשטר מרע. י"ן. ב. דהא אין משה קטין או ספוליס כלום. (ו)אנוסים היינו הא לא משווי לה שטרא מעליא ואין כאן הגדה גמרה דהא אמרינוס היינו מחמת נפשינו ולדא ששוו נפשיהו רשעי. רשב"א מכותות יט: ג. ודבר תורה א"צ קיום דעדים החתומים על השטר נעשה כמי שנתקרה עדותן בב"ד ורבנן פירי דאצרכוהו קיום כי טעין מותיק הוא אבל בשאר מועדין כגון פרוע תוא לא הצריכוהו קיום. מוס' מכותות יט: טס. פ"ד. ז'.
א, לא לא חש להאריך. מוס' מכותות פג. ה. (ו)הפירות הבאין לה לאחר מכן ממילא הו"ל כאילו מצאה מציאה שהיא לבעל וכו', ולא מחמת שיהי שור פירות בלשון נכסין, אבל כשפירש ולא בפירושהו היה סילק עצמו מן הפירות לעולם. רשב"א מכותות פג: א. (א)פוליס בנשואה (ובגין שקנו מידו). רשב"א. ז. (ו)לא איירי בלשון דין ודברים. מוס' גיטין עז: א.
דאשקיש דין ודברים א"צ לחיבא איה דמתיי דמסתברא הוא מדמתי היכא דלא לידו כמו בעלמא לישנא מפליא אלא. מוס' מכותות פג: ט.
לפיכך יכול להתנות לדעין דבר זה היחולו הנישואין ולענין דבר זה לא יחולו. מוס' ה"א"ש מכותות פג: י.
דבעינן שיעשה התנאי אותו שצריך לתנאי עושהו הבעל שאינו צריך לתנאי. מוס' גיטין פג: יא.
ליהן טעם למה הוא זה שיכול להתנות ואינו כמו בעלמא מקנה דבר שלא בא לעולם. מוס' ה"א"ש פג: מכותות פג: י.

חזקת הבתים פרק שלישי בבא בתרא

אין נאמנים. לא מצעיא אס כתב דין יואל ממקום אחר דלא מהימני לעקריו דלאו הפה שאסר הוא הפה שהמיר איכא אלא אפילו ^(א) הן עומס מקיימנים אותו ואומרים חתמנו אכל אמנה היו דבריו אין נאמנים
דלאחר שהודו שבכשרות נכתב הרי חתמתי השטר כאילו

העידו צב"ד כל מה שכחזב בשטר שהלווה מלה ללווה וכו'ן שהגיד שזב אינו חוזר ומגיד כדלמדינן כמכותות בפריק האשה שנתאכרמלה (דף יט: א)
ל"ל דנא כיון שהגיד שזב אינו חוזר ומגיד וכו' מיתנא ה"מ על פה אכל בשטר לא הא אמר ר"ל עדים החתומים על השטר נעשו כמי שנתקרה עדותן צב"ד וה"ר מפרש **התם** דטעמא דר"ר משום דעקר ליה לשטרא דבעא מיניה דנא מר"ג תנאי היו דבריו מהו מודעא ואמנה טעמא מאי אין נאמנים דקמעק ליה לשטרא וכו'. ועוד יש טעם אחר גבי אמנה היו דבריו אמאי אין נאמנים כדלמר נמי התם ד אמר רב האומר שטר אמנה הוא זה אינו נאמן ואמרי דקלמר מאן חלימנא דקלמר לזה כו' עד אלא דקלמרי עדים אי דכתיב ידס יואל ממקום אחר פשיטא דלא מהימני ואי דאין כתב דין יואל ממקום אחר אמאי

לא מהימני והא איכא למימר הפה שאסר הוא הפה שהמיר דאי בעו אמרו לא חתמנו ומסקינן אמר רב אשי לעולם דלמרי עדים ודאין כתב דין יואל ממקום אחר ודקאמרת אמאי לא מהימני כדרך כהנא דלמר רב כהנא אסור לאדם שישהה שטר אמנה בתוך ביתו משום שנאמר^(א) אל תשכן באהלך עולה וכיון דעולה היא עדים אעולה לא חתמי וכו' אמר חתמתי אינו נאמן דאין אדם נאמן בעדות כשמשים עצמו רשע בעדות זו כדלמר התם: **מודעא** היו דבריו. אס שטר מכר הוא ואחריו עדים החתומים בו המוכר מסר מודעא בפנינו והראינו אנכו והכרנו זו אין נאמנין דתרווייהו מודו דשטרא מעליא הוא ועכשיו צאין לבטלו ע"י עדות מודעא וקרי זה חוזר ומגיד וכיון שהגיד עדות שבשטר אינו חוזר ומגיד לבטלו. וה"ר אמאי ביטל רב הונא לאשקלתא בצביל המודעא שהי רבה בר צה מנה הוא העד שאומר מודעא אין דבריו ואינו נאמן: **ומשני ר"מ**, דאין נאמנין על פה שמעדין עכשיו מודעא היו דבריו וצאים לבטל עדות שבשטר שנעשה כמי שנתקרה עדותן בבית דין^(ב) משעה שנכתב ונחמס ואין עדות אחרון מנכסין על הראשון דכיון שהגיד שזב אינו חוזר ומגיד לא אחא על פה דהשאת ומרע לשטרא דקדים אכל בשטרא שנכתב המודעא בשטר וחתמו עליה העדים כי הך דרבה בר צה מנה שקדמה לאשקלתא **אחי שטרא** דמודעא דקדים ומרע לשטרא דאשקלתא דבתריה: **ומר בר רב אשי אמר אמנה היו דבריו אין נאמנים**. כדמפרש לקמיה שלא ניתן ליכתב כדפרשייתא לעיל משום דכתיב אל תשכן באהלך עולה ועדים אעולה לא חתמי וכשמעיד חתמתי אינו נאמן דאין אדם משים עצמו רשע והלכך אפי' אין כתב דין יואל ממקום אחר אין נאמנין דאין נאמן לעשות עצמו רשע אכל לעקירת שטר לא חייש מר בר רב אשי דא"כ גבי מודעא אמאי נאמנים: **מודעא** היו דבריו **נאמנים**. שהי ניתן ליכתב דמלוה קעבדי כדי להליל האנוס מאכוס ואפי' כתב דין יואל ממקום אחר נאמנין דאין זה חוזר ומגיד אלא מילתא דאמרייתא קמסהדי כדלמדינן נמי התם [מכותות יט: א] חתמנו אכל תנאי היו דבריו ולא נתקיים התנאי דמילתא אחרייתא היא ונאמנים שעל השטר מעדיין שכשר וגם מעידים שאין חייב לו כלום והיכי דמי חוזר ומגיד דנתנן התם [יח: א] ספוליס היינו אנוסין היינו קטנים היינו אס כתב דין יואל ממקום אחר אין נאמנים שהרי פוסלין את השטר לגמרי דקלמרי בפסקלות נחתם הוא דפסלינן לעדותם משום חוזר ומגיד: **אין לאיש חוקה בנכסי אשסו**. שם החוקה בנכסי מלוג של אשסו שנפלו לה מנית אציה צירושא ג' שנים אינה חוקה לומר מאשמי לקחמיה ואצדתי שטרי דאין דרך אשה למחות על צעלה כשמתחוק בנכסיה ואוכל את הפירות מאחר שזן אותה: **פשיטא**. דאין יכול לטעון לקוח הוא צדי: **דינון דאוס** **ליה פירא**. בתקנת חכמים שתקנו פירות של נכסי אשה לבעל תחת

פרקונה [שם מ: א] אותן פירי הוא דקאכיל ואין לו גנוף הקרקע כלום ואין צריכה למחות שהכל יודעין שצמות פירות ירד לקרקע זו. ולא דמי למשכנתא דסורא דלמדין [לעיל ז: א] דצריך למחות בסוף כל ג' דהתם היינו טעמא שמה לסוף זמן מרובה לא היו עדים זכורים שצמות משכון בזה לידו ויכול לטעון לקוח הוא צדי אלא נכסי אשה לבעלה כל העולם יודעין שפירות יש לו בקרקע אשסו ולא תהיה לו חוקה בביתו: **דין ודברים אין לו**. כלומר לא יאכל לו ואפילו הכי אין לאיש חוקה דאין אשסו מקפדת מן האל הפירות שלא כדין: **לא אמר כלום**. דאין זה לשון מתנה כשומר לא יאכל לו חלק דעל כרחו הרי הוא שלו עד שיאמר לחבירו שדי נמנהו לך שדי מכורה לך שדי מופקדת לכל מי שירצה: **מתני' בנכוס** לה. דין ודברים אין לי בנכסיך: **צעודה ארוסה**. דהיינו קודם שזוכה בנכסי אשסו דאינו זוכה בפירות עד שעת נשואין וכדמסקי ואילי דבירושות הבאות לאדם בתקנת חכמים יכול לעקורן אס מתנה עליה קודם הזמן צעוד שלא בזה לידו ואומר לא יאכל לו חלק באותו מומן העמיד לנא לו בתקנת חכמים דאין מוכין לו לאדם צעל כרחו: **ודברך כהנא**. הוא דמועיא תנאי זה: **נחלה**

ממ. חזקת הבתים בבא בתרא

אכל כשאומר שהשטר נכתב ונמסר כהלכתו אין נאמן לומר מודעא ואמנה היו דבריו במיגו דמוזיק^א ולא דמי לקטנים ואנוסים היינו דמתי^ב בפ"ב דמכותות (דף יח: וס' ד"ה הרי) דאין מועיל כלל שהשטר נכתב כדין שאומרים שאנוסים וקטנים וספוליס היו ולא נכתב מעולם

כדין ^בהלכך מיגו מהני דלא שייך כאן לומר לא אחי על פה ומרע לשטרא שהי אינן מודים שהיה שטר כדן והא דאית ליה ^אצפ' שני דמכותות (דף יט.) דנאמן לומר פרוע הוא במיגו דמוזיק התם נמי לא מרע לשטרא כלל ורב הונא דקאמר התם מודה בשטר שכתבו א"צ לקיימו סבר דאפילו פרוע הוא אינו נאמן לומר במיגו אש"ג דלא מרע לשטרא אלא א"כ טוען מוזיק^א וא"ס כיון דר"ג מודה דאין נאמן גונא גנבי למה לך אי סבירא לך לומר שהוא שטר אמנה ומודעא מאי קא"ל לרב הונא דלמר א"צ לקיימו גונא גנבי למה לך אי סבירא לך כר"מ אימא הלכה כר"מ דלמא רב הונא נמי לאמנה ומודעא קאמר דא"ס לקיימו דמודא ביה ר"ז וי"ל לרב הונא אפי' אטענת פרוע קאמר דא"ס לקיימו מדלא מפליג מילי והשאת לר"ג אפילו לרבנן דפליגי אר"מ התם באמנה ומודעא מודו והסיה צרייתא

דמתיא פ' מי שמת (לקמן דף קנד: וס') האומר דשטר אמנה הוא זה אינו נאמן ובעי לאוקומה בפלוגתא דר"מ^(א) ורבנן רב נחמן הו מוקי לה כדביה הלל: **מ"ר בר רב אשי אמר מודעא היו דבריו נאמנין**. דלא דמי לחורין ומגדין שאינם אלא מוקיפין על עדותם אש"ג דכשכתב דין יואל ממקום אחר אין נאמנין ולא אמרינן דמוקיפין על עדותן הן מ"מ כשאין כתב דין יואל ממקום אחר נאמנין במיגו הואיל ואין חורין לגמרי מדעתם: **דבתב** ^אה דין ודברים אין לי בנכסיך. וצריך לומר דצדכתב לה נמי וצפירותיך^א כדמתב צדכוכת (מכותות פג. פס) דאי לא כתב לה אלא בנכסיך אכתי אוכל פירות^א ולא מהני בנכסיך אלא שאם מכרה ומתנה קיים: **בבתב** ^אה בעידיה ארוסה. והו מתי למימר שכתב לה בלשון טוב^א אי נמי שמתנו לה על מנת שאין לבעלה רשות לה או שמתן לה צעלה דלמר לקמן קתה ואין הבעל אוכל פירות: **ובדרב כהנא**. מימה דמתי מייתי ראייה מדבר כהנא אי דמייתי דמהני לשון דין ודברים אש"פ שהוא לשון גרוע דלמא כל הנהו דמייתי מיירי ^(ב)בלשון טוב^א ועוד דאי אפשי דמייתי הוא לשון טוב כדמוכח בפ' בתרא דכריתות (דף כד.) ויש מפרשים ^(ג)מדקאמרינן נחלה הבאה לו לאדם דוקא ולא הבאה לו כצר מכלל דבלשון גרוע דמתי דאי בלשון טוב אפי' לא כצר נמי למה לא יוכל להתנות עליה ולר"י נראה^א דמייתי ראייה דאש"ג דקיי"ל דאין אדם מקנה דבר שלא בא לעולם מ"מ יכול להסתלק מדבר שלא בא לעולם ואס תאמר בלא רב כהנא מתי מייתי מדמבר שלא בא לעולם יכול להסתלק מיד דהוא אשאר כסות ועונה (לקמן קנד: דף סו.) דבבר שבזמנו תנאו קיים ואפי' ר"מ לא פליג אלא משום דקסבר מתנה על מה שכחזב בתורה תנאו בטל וי"ל שאי התם שעושה תנאי גמור^א אכל הכא מיירי שאינו אומר דרך תנאי אלא שאומר דין ודברים אין לי בנכסיך ועוד דהכא שאומר מעצמו ואין האשה מבקשת ממנו ס' דהו פטומי דמילי צעלמא כדלמדינן באיזו נשך (ב"מ דף סו.) וס' דלאשה איבעי לה לאתנויי ובעל קא מתני' ומיייתי מדבר כהנא דבסילוק מועיל ומיייתי נמי כדרבא כלומר באיזו נחלה מועיל התנאי באותם שבאה לו על ידי תקנת חכמים כדרבא אכל בנחלה דלוריית^א כגון דין ודברים אין לי צירושא אצי לא יועיל כלום ודבר הונא מיייתי^א דטעמא דיוכל להסתלק משום דכיון דלעובתו תקנו יכול לומר איני חפץ באותה טובה אכל ^(ג)בלשון דין ודברים לא צריך לאתנויי ראייה דבבבא הוא דהיכא דלא בא לידו ^(ד)דשייך לשון דין ודברים כמו צעלמא לישאנא מעליא והא דאיצטריך לכדרב כהנא לנא משום דרבי ינאי איצטריך דאיהו סבירא ליה בהאשה רבה (בימות דף ג.) וס' דאדם

אכל כשאומר שהשטר נכתב ונמסר כהלכתו אין נאמן לומר מודעא ואמנה היו דבריו במיגו דמוזיק^א ולא דמי לקטנים ואנוסים היינו דמתי^ב בפ"ב דמכותות (דף יח: וס' ד"ה הרי) דאין מועיל כלל שהשטר נכתב כדין שאומרים שאנוסים וקטנים וספוליס היו ולא נכתב מעולם

עין משפט ונר מצוה

קפא א מ"י פ"ג מה'ל עדות פלג' ז סמ' לקון קושיע' ח"מ ס' מו עטף ז:
קפא ב ד מ"י פ"ג מה'ל טוען זא א ופ"ד הלכ' זא ופ"ד מלכות אשות הלכ' ז סמ' עשין זא ועשין ממ טוע"ע ח"מ ס' קמט פ"י ט וטוע"ע א"ע ס' מ ספ"א:

רבינו גרשום

מודעא היו דבריו. כלומר אצ"ע שחתמנו על שטר המכירה שמעדי שצרכנו מבר אעפ"י וידעין אנו שאנוס היה ואין נאמנין והיכי מצו חתומי רבה אמרעא. והכי משמע השתא דאמרי דאמריין מודעא היו דבריון וחתמי נמי אמרעא. ומשני דהי מילי דאין נאמנין להכיבא דאמרי עדים על פה וידעין אנו שבאנוס מבר ודואי לא אתא על פה ומרע לשטר דכחכו ביה דברצון מבר אבי חתבו המודעא בשטר ותתומה הוריא מודעא דאחי שטר מודעא ומרע ליה לשטר ומשום הכי שפיר חתם רבה בר רב הונא אמרעא שבשטר ואי לא דחתים אמרעא מאי דחתים אשקלחא שפיר חתם: מאי טעמא מודעא היו דבריו נאמנין. דהא מודעא נתיי ליכתב שטר מודעא נתיי ליכתב נמי מסירת מודעא וניתנה נמי ליחתם ואפי' הכי יוכלין לחתום עידי מודעא גופיהו על שטר מכירה ונאמנין. והאי שטר אמנה לא ניתן ליכתב כלומר מאחר שחתמו על השטר נכתב לה פלוני לז' מספולני מנה ודאי משמע דאי לא רדחו והלוהו לא היו חתמי והשתא אי הוו חתבו בשטר אחר אמנה היו דבריון הוו חתמו עדים שקרי. הלכך דאין אדם משים עצמו רשע לחתום שקר: פ"ס. אין לאיש חזקה בנכסי אותו של מלוג דאם החזיק לבדו בנכסים ג' שנים אין לו חזקה. פשיטא דלא הוי חזקה. דכיון ודכסי מלוג משתבעי ליה לפירי פורי הוא דקאכיל ואין הגוף שלו ואין לו חזקה: אין לי בנכסיך. דמשמע לגמרי דהשתא לא אכיל לפירי וס"ד^א הואיל דכתב לה הכי החזיקו בנכסיה ותיורי חזקה קמ"ל דלא דביצא למימר נות רוח עשיתי לבעלי שלא מחזיתי בנכסיו: דאמר כלום. דהא חזינן דמתקסב בה וברשותו הוי: ועודה ארוסה. דעיינן לא הוי נכסיה ברשותו: